

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Priecelovej a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Heleny Haukvitzovej, v právnej veci žalobcu: **I. V. T., Š., B. – Ž.**, Česká republika, zastúpený advokátom JUDr. P., F., Nitra, proti žalovaným v **1. rade: P. v konkurze**, zastúpený správcom konkurznej podstaty JUDr. V., M., N. a v **2. rade: V. spol. s r.o., V., L.**, zastúpený advokátkou JUDr. A., Z., Bratislava, **o zaplatenie 83 224,99 Eur (2 507 236 Sk) s príslušenstvom**, na odvolanie žalovaného v 2. rade proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 16Cb 64/2004-328 zo dňa 28. apríla 2008, takto:

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 16Cb 64/2004-328 zo dňa 28. apríla 2008 v napadnutej časti **p o t v r d z u j e**.

Žalovaný v 2. rade je povinný zaplatiť žalobcovi na účet jeho právneho žalobcu trovy odvolacieho konania v sume 711,43 Eur.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Nitre uložil žalovanému v 2. rade povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 83 224,99 Eur (2 507 236 Sk) spolu s 12 % úrokom z omeškania ročne od 01. 11. 2000 do zaplataenia. Vo zvyšku príslušenstva súd konanie zastavil.

V odôvodnení sa konštatuje, že medzi právnym predchodcom žalobcu I. S. s. r. o., Nitra a obchodnou spoločnosťou W. C. s. r. o., B. došlo dňa 30. 09. 1998 k uzavretiu kúpnej zmluvy v zmysle ustanovenia § 409 a nasl. OBZ. Predmet sporu bol špecifikovaný v bode 1/, ako aj kúpna cena v bode 3/ zmluvy v sume 4 091 362 Sk bez DPH pri kurze 20,25 Sk za 1 DM. Dňa 17. 04. 2000 došlo medzi žalovaným v 1. rade a obchodnou spoločnosťou W. C. s. r. o. k uzavretiu zmluvy o prevzatí dlhu v súvislosti s vyššie označenou kúpnu zmluvou zo dňa 30. 09. 1998 s tým, že žalovaný v 1. rade ako nový dlžník preberá od pôvodného dlžníka jeho záväzok voči žalobcovi v sume 2 507 236 Sk a tento záväzok žalobcovi uhradí do 31. 10. 2000.

V konaní bolo ďalej preukázané, že k uzavretiu predmetnej zmluvy o prevzatí záväzku došlo na návrh žalovaného v 1. rade, ktorý navrhol uzavretie zmluvy písomne listom zo dňa 01. 03. 2000 adresovanom žalobcovi. Listom zo dňa 22. 11. 2000 žalovaný v 1. rade odstúpil od tejto zmluvy o prevzatí dlhu s odôvodnením, že bola uzavretá v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok. Žalovaný 1. rade v priebehu konania nepreukázal reálne a skutkovo relevantné skutočnosti, ktoré by bližšie odôvodňovali existenciu prípadnej tiesne, respektíve nápadne nevýhodné podmienky v čase uzavretia zmluvy o prevzatí záväzku. Skutočnosti, na ktoré poukazoval v tejto súvislosti ohľadne zostatku nesplatenej kúpnej ceny, ako aj realizovaných platieb, neboli v konaní preukázané, práve naopak, žalobca v konaní preukázal predloženými výpismi z účtu, že ku dňu uzavretia zmluvy o prevzatí dlhu predstavovala nesplatená časť kúpnej ceny sumu, ktorej zaplataenie je predmetom konania. S poukazom na uvedené, teda prvostupňový súd považoval uzavretú zmluvu o prevzatí záväzku za platnú, resp. odstúpenie žalovaného v 1. rade od tejto zmluvy za neplatné.

Žalovaný v 2. rade uzavrel so žalobcom dňa 17. 04. 2000 zmluvu o ručení, predmetom ktorej sa žalovaný v 2. rade zaviazal zaplatiť žalobcovi pohľadávku dlžníka - žalovaného

v 1. rade v sume 2 507 236 Sk, v prípade, ak túto sumu dlžník nezaplatí, a to ku dňu dohodnutej splatnosti, t. j. do 31. 10. 2000.

V danom prípade sa jednalo o ručenie v zmysle § 303 OBZ, ktoré je považované za jednostranný právny úkon, pričom povinnosti z tohto právneho úkonu nastanú v prípade splnenia podmienky stanovenej zákonom, t. z. nezaplatenie dlhu dlžníkom voči veriteľovi.

V konaní bolo nepochybne preukázané, že dlžník si svoj záväzok voči veriteľovi nesplnil, a keďže súd nezistil žiaden právne relevantný dôvod, pre ktorý by bolo možné predmetnú zmluvu o ručení považovať za neplatnú, dospel k záveru, že žaloba bola podaná v celom rozsahu dôvodne a vzhľadom ku prerušenému konaniu vo vzťahu ku žalovanému v 1. rade zaviazal žalovaného v 2. rade na zaplatenie istiny spolu s príslušenstvom. Keďže sa žalovaný v 2. rade dostal do omeškania s splnením peňažného záväzku, vzniklo žalobcovi právo na úrok z omeškania v zmysle ust. § 369 odsek 1 OBZ v znení účinnom k času vzniku omeškania. Žalobcovi bol priznaný úrok z omeškania v rozsahu 12 % ročne z dlžnej sumy počnúc od 01. 11. 2000, kedy sa dostal žalovaný v 2. rade s platením záväzku do omeškania. V presahujúcej výške príslušenstva nad 12 % ročne súd konane zastavil z dôvodu späťvzatia žaloby v tejto časti s poukazom na § 96 odsek 1 O. s. p.

O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142ods. 1 O. s. p.

Voči rozsudku súdu prvého stupňa podal žalovaný v 2. rade odvolanie. Vo svojom odvolaní uvádza, že súd prvého stupňa nesprávne zistil skutkový stav a nesprávne právne posúdil vec.

Súd prvého stupňa v súvislosti so zmenou účastníka konania na základe postúpenia pohľadávky zo zmluvy o prevzatí dlhu zo dňa 17. 04. 2000 neskúmal, či zo zákona nastali účinky prevodu zabezpečovanej pohľadávky, a či prešli práva z ručenia na žalobcu ako postupníka. Poukazuje na skutočnosť, že žalobca si nesplnil voči žalovanému v 2. rade zákonom stanovenú povinnosť vyplývajúcu z § 307 ods. 3 OBZ, t. j., že postúpenie pohľadávky oznámené ručiteľovi zo strany postupcu alebo postupníka nebolo nikdy splnené.

Ďalej, súd prvého stupňa sa nevysporiadal s právnou skutočnosťou výhrady vlastníckeho práva k predmetu zmluvy. Nakoľko žalovaný v 1. rade nie je vlastníkom

dojárne, nie je správne a dôvodné žiadať, aby ručiteľ platil žalobcovi dlh za dojáreň, ktorej žalobca je stále vlastníkom.

Ručenie je akcesorický záväzok a povinnosť ručiteľa nastupuje až následne, ak sa dlh nedá uspokojiť zo strany dlžníka. V tomto prípade je žalobca vlastníkom veci a veriteľ môže byť uspokojený v prvom rade vrátením veci, ku ktorej má vlastnícke práva, resp. jej odobratím užívateľovi. Vzhľadom na uvedené skutočnosti a zdĺhavé súdne konanie vyvolané postúpením pohľadávky by bol žalovaný v 2. rade neprimerane poškodený. Žalobca svojím konaním a postojom prinútil žalovaného v 1. rade, aby od zmluvy o prevzatí dlhu odstúpil, a preto v tomto konaní žalobca nemôže požívať právnu ochranu v zmysle § 265 OBZ.

Žalovaný 1. rade, ako aj žalovaný v 2. rade bol v tom, že vykonaním právneho úkonu odstúpenia od zmluvy a jeho doručením všetkým zúčastneným stranám zmluva zanikla. V tomto ho utvrdila aj skutočnosť, že pôvodný dlžník, ktorého sa odstúpenie týkalo, odstúpenie nenapadol a nerozporoval. V prípadoch, keď k odstúpeniu došlo, je potrebné vzťahy usporiadať tak, že sporové strany sú povinné navzájom si vrátiť poskytnuté plnenie, vzhľadom na ustanovenie § 351 OBZ. Súd pri rozhodovaní veci mal však určiť, akým právnym režimom sa odstúpenie od zmluvy spravuje, či ustanoveniami OZ, alebo OBZ, vzhľadom na tú skutočnosť, že sa jedná o vzťah medzi podnikateľmi.

Žalovaný v 2. rade bol na základe vykonaného a preukázaného odstúpenia od zmluvy dobromyseľný v tom, že zmluva o prevzatí dlhu odstúpením žalovaného v 1. rade zanikla a tým zanikli aj povinnosti z ručiteľského záväzku. V spornom prípade ručiteľský záväzok zanikol na základe zániku hlavného záväzku, t. j. na základe platného odstúpenia od zmluvy o prevzatí dlhu. Žalovaný v 2. rade nemohol plniť z ručiteľskej listiny proti príkazu žalovaného v 1. rade, ktorý mu výslovne zakázal plniť ručiteľský záväzok práve z dôvodu odstúpenia od prevzatia dlhu. Ďalej ho žalovaný v 1. rade striktne upozornil, že ak bude plniť žalobcovi ako ručiteľ, potom si musí zaplatenú čiastku znášať na svoje náklady, pretože žalovaný v 1. rade bude voči nemu postupovať v súlade s § 309 OBZ.

Žalovaný v 2. rade mal jednoznačne úmysel poskytnúť ručenie žalovanému v 1. rade len do 31. 10. 2000 s tým, že si bude môcť započítať svoje záväzky, ktoré mal voči žalovanému 1. rade za dodávku hrozna.

Žalobca nekonal v súlade so zásadami poctivého obchodného styku, a preto nemôže požívať právnu ochranu súdu a práve naopak, žalovaný v 2.rade by mal byť chránený z dôvodu, že konal dobromyseľne. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, navrhuje napadnutý rozsudok zmeniť a žalobu v celom rozsahu zamietnuť.

Žalobca podal písomné vyjadrenie k podanému odvolaniu a navrhuje rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne podľa § 219 O. s. p. potvrdiť. Dôvody uvádzané odvolateľom sú tak z hľadiska vecného, ako aj z hľadiska právneho, irelevantné, pretože sú v rozpore s vykonaným dokazovaním a právne zdôvodnenie nemá oporu v žiadnom v odvolaní citovanom v zákonom ustanovení. K postaveniu ručiteľa a jeho zodpovednosti žalobca podal súdu podrobné a vyčerpávajúce stanovisko podaním zo dňa 05. 03. 2008, na ktoré sa v plnom rozsahu odvoláva a pridržiava.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) prejednal vec podľa § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p., a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Odvolací súd podľa § 219 ods. 2 O. s. p. konštatuje správnosť napadnutého rozhodnutia a jeho odôvodnenia a v celom rozsahu sa s ním stotožňuje.

Na doplnenie uvádza, že aktívna legitímácia žalobcu je založená na základe zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 03. 05. 2004, ktorá bola uzavretá v súlade s ustanovením § 524 a nasl. OZ.

Postúpenie pohľadávky podľa § 524 a nasl. OZ zakladá nový záväzok len medzi postupníkom a postupcom. Obsahom nového záväzku je prechod pohľadávky z majetku postupcu na majetok postupníka. Obsah pôvodného záväzku sa postúpením nemení a samotným uzavretím zmluvy o postúpení sa nemení ani postavenie dlžníka. Jeho postavenie sa mení až tým, že mu postúpenie postupca alebo postupník oznámi. Nemení sa nič na jeho povinnosti dlh splatiť. Povinnosť dlžníka sa potom, ak mu niektorý z účastníkov zmluvy o postúpení postúpenie oznámi spôsobom predpokladaným v § 526 OZ, mení len v tom, že miesto pôvodnému veriteľovi musí dlh splniť postupníkovi. Pokiaľ mu postúpenie neoznámia, musí plniť pôvodnému veriteľovi a takýmto plnením sa zbaví záväzku. Je len vecou dohody postupcu a postupníka, kedy a či vôbec dlžníkovi oznámia, že došlo

k postúpeniu, to platí aj voči tretím osobám. Nemožno vylúčiť ani dohodu, že postúpenie neoznámia vôbec. K platnosti o postúpení pohľadávky sa nevyžaduje súhlas dlžníka.

Krajský súd uznesením č. k. 16Cb 64/2004-257 zo dňa 17. 09. 2004 pripustil zámenu účastníkov na strane žalobcu. V danej veci boli splnené všetky podmienky uvedené v ustanovení § 92 ods. 2 a 3 O. s. p., čo konštatoval aj Najvyšší súd SR ako súd dovolací v uznesení sp. zn. 1ObdoV/13/2005 zo dňa 27. 04. 2006. Žalovanému v 2. rade ako účastníkovi konania bolo uvedené uznesenie doručené, t. j., že mal vedomosť o zmene veriteľa. Právny status ručiteľa sa postúpením zabezpečenej pohľadávky nemení a samotné postúpenie pohľadávky nie je podmienené ani jeho súhlasom. Ustanovenie § 307 ods. 1, 2, 3 OBZ má len dispozitívny charakter.

Z obsahu zmluvy o prevzatí dlhu zo dňa 17. 04. 2004 jednoznačne vyplýva, že nový dlžník P. (žalovaný v 1. rade) preberá dlh z kúpnej zmluvy uzavretej dňa 30. 09. 1998 medzi pôvodným dlžníkom W. C. s. r. o., B. a pôvodným veriteľom I. S. s. r. o. Táto zmluva bola uzavretá podľa § 409 a nasl. OBZ; ide o obchod medzi podnikateľskými subjektmi a týka sa ich podnikateľskej činnosti (tzv. relatívny obchod).

V spornom prípade sa jedná o obchodno-právny vzťah, ktorý sa riadi príslušnými ustanoveniami OBZ. Prevzatie dlhu spočíva v tom, že do trvajúceho právneho pomeru nastúpi namiesto dlžníka (§ 531 ods. 1 OZ) tretia osoba, preberateľ. Charakter pôvodného záväzku sa nemení. S poukazom na § 267 ods. 2 OBZ, vo vzťahoch upravených týmto zákonom neplatia ustanovenia § 49 OZ, podľa ktorého účastník, ktorý uzavrel zmluvu v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok, má právo od zmluvy odstúpiť. Preto žalovaný v 1. rade nemohol použiť ako dôvod odstúpenia od zmluvy konanie v tiesni, resp. prevzatie dlhu za nápadne nevýhodných podmienok. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, prvostupňový súd nebol povinný prejudiciálne zaoberať sa otázkou platnosti, resp. neplatnosti odstúpenia od zmluvy o prevzatí dlhu .

Taktiež námietka odvolateľa, ohľadne uplatnenia výhradného vlastníctva, s poukazom na ust. § 445 OBZ je v zmluve o prevzatí dlhu právne irelevantná. Výhrada vlastníckeho práva môže byť použitá medzi predávajúcim a kupujúcim pri uzavretí kúpnej zmluvy, to znamená, že zmluvné strany sa dohodnú, že kupujúci nadobudne vlastnícke právo neskôr, ako je uvedené v § 443 OBZ.

Žalovaný v 2. rade zmluvou o ručení zo dňa 17. 04. 2000 sa výslovne zaviazal, že, ak pohľadávku veriteľa jeho dlžník P. vo výške 2 507 236 Sk do lehoty splatnosti, t. j. do 31. 10. 2000, nezaplatí, uspokojí ju v plnej výške ručiteľ. Tento úkon bol urobený slobodne, vážne, zrozumiteľne a žalovaný v 2. rade ako ručiteľ jednoznačne prejavil vôľu uspokojiť veriteľa, ak si dlžník nesplní svoj záväzok (§ 303 OBZ). Na žalovaného v 1. rade ako dlžníka bol uznesením Okresného súdu v Nitre č. k. 32 K/37/2007-856 zo dňa 12. 12. 2007 vyhlásený konkurz. Vyhlásením konkurzu sa prerušujú konania, týkajúce sa majetku patriaceho do konkurznej podstaty ex lege. Veriteľ je preto oprávnený domáhať sa splnenia záväzku od ručiteľa, keďže je nepochybné, že dlžník si svoj záväzok nesplnil s poukazom na § 306 ods. 1 OBZ.

Vzhľadom na uvedené, dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie žalovaného v 2. rade je nedôvodné a jeho námietky sú v celom rozsahu právne irelevantné, a preto napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.

V odvolacom konaní úspešnému žalobcovi priznal odvolací súd podľa § 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. náhradu trov odvolacieho konania v uplatnenej výške za jeden úkon právnej služby vrátane paušálnej náhrady (17 850 Sk - 592,51 Eur + 190 Sk - 6,31 Eur) za podané vyjadrenie k odvolaniu + 19 % DPH - 112,58 Eur, spolu 711,43 Eur podľa vyhlášky č. 655/2004 Z. z.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 20. mája 2009

**JUDr. Alena P r i e c e l o v á, v. r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: M.